

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף סה
הלכות תפילין הלכה ה' אות ט-י

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

**ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116**

**לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org**

הלכות תפילין ה' הלכה ה אות ט-י

ר' נתן האריך בהלכה זאת איך לזכות לרכי חיים, מי שזכה לראות ולטעום ולהחיות את עצמו בדברי ר' נתן בהלכה זו, הרי ר' נתן מראה לנו מה הולך כאן, איזה סוג של התחדשות יש בעולם, ור' נתן ממשיך עלינו חיות כזה. כמו בחור שמתחיל ללמוד בישיבה, יש לו חיות כזה, או אדם שמצליח בתורה יש לו חיות. אלה שמצליחים קצת חושבים שלאחרים יש גם את החיות הזה, אבל למעשה, אנשים רחוקים מאד מאד מחיות.

מכל שכן בפשטות החיות שיש בפקודי ה' ישרים משמחי לב, שאדם לא מרמה את עצמו, ומוצא כל מה שהוא צריך חיות מאיזה חידוש בתורה. אלא שיש שהחיות של האדם מחידושי תורה, אך זה מעורב טוב ורע, אך החיות שר' נתן מדבר כאן, הוא חיות נקי וצח, וזה עבודה גדולה מאד מאד.

ומזה מובן שרבינו אמר שהוא מספר ספורי מעשיות כדי לעורר אותנו מהשינה, בפרט בסיפור של הבעטלער של היום הראשון, הבעטלער העוור, אנשים בן טועמים איך להכנס בעבודת ה', לזכות ועוד ר' בחינות, ועל כולם הבטלער העוור, אנשים בן טועמים איך להכנס בעבודת ה', לזכות לחיות בתורה בתשובה, חיות עליון שנמצא אצל הצדיקים הוא חיות האמת של התקרבות לה', חיות של אהבה יראה ורביקות, במח זך וצלול, ללכת מדרגא לדרגא בזה. זהו החיות של העוור, חיות נקי כזה, שיש בו כח להחיות אותנו תמיד בכל מצב, בחי' ארך אפיים לצדיקים ולרשעים.

זהו מציאות של ספומ"ע שמעורר מהשינה, וכן ר' נתן מעורר את כולנו, כי מציאות החיות הזה, זה משנה את החיים לגמרי, כשארם הולך עם ההלכה הזאת משתנה כל החיים שלו, לא רק חיזוק עם נקודות טובות אלא עי"ז נכנסים ללימוד התורה, להתמדת התורה ויגיעת התורה, ותפילה בכונה, ומתחילים להבין בדברי רבינו ור' נתן בכל מקום, ולהבין יותר בדברי הזה"ק והאריז"ל יחד עם דברי ר' נתן, וחיים עם עבודת ה' באמת, ולעובדא למעשה מבינים איך להתקדש ולהתטהר, ויש כח, כח מציאות שלא נופלים באמצע. כשזה חסר, אין אדם מבין מה חסר לו.

כל זה צריך לקבל מהכח של רבינו, ר' נתן מביא לנו את הכח של רבינו, בסיפור הזה יש את המציאות מאיפה זה נלקח, זה נלקח תיקוני דיקנא, כח הצדיקים הגדולים שממשיכים מדות הרחמים, וכמו שמרומז כאן ענין ארץ ישראל, ואנו צריכים לקבל את זה בכל פעם מחדש, ואז החיים אחרים לגמרי.

יכול לעבור על אדם ימים ושנים, אפי' שהוא תלמיד חכם, ומצליח בפרנסה וכבוד, כל פעם צריך התחדשות. לכן הוא יוצא לאיזה חופש, או הולך לאכול משהו, הלוואי שזה יהיה בכשרות ובשמירת כל גרי ההלכה והצניעות, אדם צריך להתחדש, ליסוע קצת, כל אדם צריך התחדשות.

מי שמונח בתורה ועבודה גם צריך התחדשות, איזה חידוש, וכל אדם עובר עליו פחדים ובלבולים עצומים, ולא יודע מה לעשות עם זה, הוא לומד סודות התורה, חושב כבר שיש

ליקוטי הלכות ח"א דף סה - הלכות תפילין ה' אות ט-י

עליו דינים, הוא אפי' עוד לא מבין בגמ' ובשו"ע, אבל יש לו איזה פחד. כי פנימיות התורה זה מחיה את האדם, אך מהיכן יקח את זה, אדם מחפש התחדשות ואין לו התחדשות.

מקור ההתחדשות הוא אור הצדיקים האמיתיים, מה שאנו לומדים כאן בהלכה זאת שכל זה מקבלים מהעוור וקרושה ט) וְכֵן זֶה מְקַבְּלִים כַּח מִבְחֵינֵת הַזֶּקֶן דְּקִרְשָׁה שֶׁהוּא הַעוֹר הַנִּלְ, שֶׁהוּא בְחֵינֵת זֶקֶן שְׂמֹנִים, סָבָא דְסָבִין שְׂזֵכָה לְזִקְנָה דְקִרְשָׁה כִּזָּה עַד שְׂאֵמֵר שֶׁהוּא זֶקֶן מְאֹד וַיִּנָּק מְאֹד וְכו' וְכַנ"ל שְׂמֹנֵנוּ מְקַבְּלִים כָּל הַצְּדִיקִים כַּח הַתְּחִיבָה בְּעִבּוּדָתָם לְחַדֵּשׁ כָּחֵם וְעִבּוּדָתָם בְּכָל פְּעַם כִּירוּעַ שֶׁלְקַבֵּל רַחֲמִים זֶה לֹא נִמְשָׁךְ מִמְדוּת הַפְּשׁוּטוּת, צָרִיךְ רַחֲמִים חֲדָשִׁים, זֶהוּ יְשׁוּעַת הָאָדָם שִׁיפְעַל בְּכָל פְּעַם רַחֲמִים חֲדָשִׁים, וְזֶהוּ בְכַח הַזֶּקֶן דְּקרוֹשָׁה שְׂמֹנֵנוּ מְקַבְּלִים כָּל הַצְּדִיקִים כַּח הַתְּחִיבָה בְּעִבּוּרָתָם. וְעַל-יְדֵי אֵלֹהֵי הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שְׂמֵתִיחִילִין בְּכָל פְּעַם מְחַדֵּשׁ וְאֶפְלוּ בְּשִׂמְיָעִים לְמַדְרָגָה הַגְּבוּהָ שְׂבַמְדְרָגוֹת, כִּאֵן ר' נֶטָן נִכְנַס לְמַדְרַגַת הַצְּדִיקִים הַשְּׁלֵמִים בְּמַעֲלָה, ע"י שְׂמֵתִיחִילִים בְּכָל פְּעַם מְחַדֵּשׁ, עי"ז עוֹלִים לְמַדְרָגָה הַגְּבוּהָ שְׂבַמְדְרָגוֹת, אֶפְלוּ לְמַדְרַגַת בְּנֵי עֲלִיָּה הַגְּדוֹלִים, אֶף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם מְסַתְּפִקִין עֲצָמָם בְּזָה, רַק הֵם אוֹמְרִים, מִי יוֹדֵעַ מַה שִׁישׁ עוֹד לְהַשְׁגִּיג וּמְתַחִילִין בְּכָל פְּעַם מְחַדֵּשׁ וְכַמּוֹ שְׂשִׂמְעֵתִי מִרְבֵּנוּ ז"ל הִרְבָּה בְּעִנְיָן זֶה, כְּמִבְאָר בְּמָקוֹם אַחֵר עַד שְׂבָאִים בְּכָל פְּעַם לְהַשְׁגוֹת חֲדָשׁוֹת נִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת וְכו' וְכו', עַל-כֵּן בְּכַח הַצְּדִיקִים הָאֵלֹהִים בְּכָל הַזֶּה יְכוּלִין לְהַתְּחַדֵּשׁ בְּכָל פְּעַם אֵלֹהֵי הַנּוֹפְלִים, אֱלֹהֵי הַכִּי גְבוּהִים, יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ אוֹר לְהַכִּי נִמְזוּכִים, כִּי הֵם מְתַחַדְשִׁים בְּמָקוֹם שֶׁאֵף אַחַד לֹא מְתַחַדֵּשׁ, לְכֵן הֵם יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ הַתְּחִיבָה לְמָקוֹם מְאֹד נִמּוֹךְ, שֶׁשֶׁם גַּם כֵּן אֶף אַחַד לֹא מְתַחַדֵּשׁ.

כְּמוֹ שְׂשִׂכִיחַ עֲתָה הִרְבָּה ר' נֶטָן כּוֹתֵב אֵת זֶה לְפָנַי מֵאֲתִיִּים שֶׁנֶּה, מַה נֹּאמֵר אֲנַחְנוּ בְּחֻשְׁדֵּי הַגְּלוּת הַזֶּה שֶׁהַתְּגַבְּרָה הַסְּטָרָא אַחֲרָא וְהַבְּעַל דְּבַר מְאֹד עַל כָּל הַרוֹצֵה לְהַתְּחַיֵּל לְעַסֵּק בְּעִבּוּדַת ה' וּמְפִילִים אוֹתוֹ בְּכָל פְּעַם כָּל אַחַד וְאַחַד כְּפִי מַה שְׂמִפְּיִלִים אוֹתוֹ ח"ו, רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, מַה שֶׁהוֹלֵךְ הַיּוֹם, וּמַה שֶׁעוֹבֵר עַל כָּל אָדָם בְּכָלל וּבִפְרָט, רַחֲמָנָא לְצַלְךָ, הָאֲמַת יְדוּעָה, אֲנָשִׁים רוֹצִים לְכַסּוֹת וּלְחַפּוֹת כֵּאִילוֹ אֵין דְּבַר כִּזָּה, בּוֹדָאֵי אוֹחִזִים בְּמִנְהַגֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁל צְדִיקִים, אֲבָל צָרִיךְ אֵת הָאוֹר שֶׁל הַצְּדִיק הָאֲמַת, לְעַסוֹק בְּתִשּׁוּבָה וְלְהַתְּחַזֵּק בְּעִבּוּרָתָהּ ה', וְרַק כְּשִׁישׁ אֵת הַתְּחִיבָה הַזֶּה יְכוּלִים לְלַכֵּת בְּרִכְי הַצְּדִיקִים הַמְּבֹאֵר בְּבַעַש"ט, מַה שֶׁרְבִינוּ רוֹצֵה שְׁנַגִּיעַ. וְרוֹב אֲנָשִׁים רַחוּקִים מְכַל זֶה, וְצָרִיךְ חַיּוֹת וְחִיזוּק לְאַחֲזוֹ בְּאִמּוּנָה וּלְשׁוֹב לְהַשִּׁי"ת.

וְצָרִיכִים לְחַזֵּק אוֹתָם וְלְהַחֲיֹתָם בְּכָל פְּעַם בְּשִׂבְעָה מְשִׁיבֵי טַעַם כְּמ"ש בְּלִקוּ"ת ס' ה' שְׁלֹא יִתְיַאֲשׁוּ עֲצָמָן לְעוֹלָם וְיִתְחַיְלוּ בְּכָל פְּעַם מְחַדֵּשׁ כְּנ"ל כִּי יְסוּדוֹת הַיְהוּדוֹת לֹא זִזִים מִמְּקוֹמָם לְעוֹלָם, שֶׁהַעִיָּקָר זֶה יִרְאֵת הַשֶּׁם וּלְשַׁבֵּר אֵת הַיִּצָּר הַרַע, וְלֹא לְהַתִּיר דְּבָרֵי יִצָּר הַרַע ח"ו, לֹא לְהַתִּיר לְרֹדֵת, אֲלֹא לְשַׁבֵּר הַרַע, וְכֵן יֵשׁ לוֹ נְקוּדָה שֶׁל עִבּוּדָה וְתִשּׁוּבָה, לֹא ח"ו לְשִׁנוֹת, כִּי כִּשְׂאֵרִים מִשְׁנֵה מִהֲאֲמַת, אֵין לוֹ בְּמַה לְהַחֲיֹת אֵת עֲצָמוֹ, הוּא מְבֹלְבֵל וְעוֹבֵר עֲלָיו יוֹתֵר, ה' יִרְחַם מַה שֶׁהוֹלֵךְ בְּרוּר הַזֶּה, שְׂבָאֲמַת יֵשׁ לְחַזֵּק גַּם אוֹתָם לְהוֹצִיאָם מִבְּלִבּוֹלִים הָאֵלֹהִים, לְצִאֵת מִרִּיבֵי הַחֲתוּרִים וְהִירִידוֹת, שִׁיטְעֵמוּ אֵת הַטַּעַם שֶׁל אֲמַת, וּלְצִאֵת מִעֲרֹבּוֹב שֶׁל אֲמַת וּשְׂקָר, עֲרֹבּוֹב מוֹתֵר וְאֶסוּר, עֲרֹבּוֹב שֶׁל הַתְּאוּזוֹת הַמְּגַעִילִים שֶׁמְקוּבֵל אֲצֵל חֵן שֶׁל הַגּוֹיִים, צָרִיךְ לְחַזֵּק מְאֹד אֵת הַנֶּפֶשׁ. אַז, כְּשִׂמְאִירִים אֵת אוֹר שֶׁל רְבִינוּ גַם לְשֵׁם, ע"י שְׂטוּעֵמִים טַעַם שֶׁל הַתְּחִיבָה, הַתְּבוֹדָה וְתִשּׁוּבָה, זֶהוּ כַּח שֶׁל רְבִינוּ לְהַאִיר עַד לְשֵׁם, וְאֲנַחְנוּ צְרִיכִים לְרַחֵם עַל עֲצָמֵנוּ לְלַכֵּת בְּרִכְי הַתְּעוּרָה, וְלְהַתְּחַיֵּל בְּכָל פְּעַם מְחַדֵּשׁ.

וְכֵן זֶה הַכַּח מְקַבְּלִין מִצְּדִיקִים הַנִּלְ, כִּי כָּל מַה שֶׁהוֹלֵךְ גְּדוֹל בְּיוֹתֵר צָרִיךְ רוֹפֵא גְּדוֹל בְּיוֹתֵר,

כַּמְבָּאָר בְּמִקּוּם אַחַר (סִימָן ל'), שְׁזֵה עֵיקַר הַנְּקוּדָה בְּעֵינֵי הַזֶּה, לַתֵּת לְכָל חוֹלָה הַשְּׁגוֹת אֲלֵקוֹת, שִׁישִׁיג אִיךָ ה' אֵיטֶךְ עִמָּךְ וְאַצְלָךְ, כִּי מִחֲמַת עֵצֶם כַּחַם וְהַשְּׁגָתָם שֶׁל אֱלֹהֵי הַצְּדִיקִים הַנִּלְוֵה שֶׁהִתְחִילוּ בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ וְהִשְׁיגוּ בְּכָל פֶּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר גְּדוּלַת חֲסִדֵי ה' אִיךָ הוּא יִתְבָּרַךְ חוֹשֵׁב מִחֲשֻׁבוֹת בְּכָל עֵת לְבַל יִדַּח מִמֶּנּוּ נֶדַח וְכוּ', כִּי מִמְשִׁיכִים מִדּוֹת הַרְחָמִים, וּמִבְּנִינִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר אִיךָ ה' רוצה שלא יהיה נדח ממנו נדח. על-ידי זה יש להם פח להמשיך חיות והתחזקות חדש לְכָל הַנוֹפְלִים לְחַזְקָם וְלַעֲזוּרָם הַשְּׁפֹעוֹת קְדוּשׁוֹת, דִּיבּוּרִים וּלְבוּשִׁים וְקְדוּשָׁה, לְהֵאִיר לְאָדָם מִתִּיקוֹת שֶׁל אִמַּת וְהַרְהוּרֵי תְּשׁוּבָה בְּכָל פֶּעַם, בְּכָל פֶּעַם מִמֶּשׁ בְּכָל פֶּעַם שֶׁלֹּא יִפְלוּ מִשׁוּם דְּבָר לְעוֹלָם לְעוֹלָם לְעוֹלָם לְעוֹלָם לְעוֹלָם לְעוֹלָם וְרוּחָם עַל הַכָּל וְיִאֱמִינוּ בָּהּ וּבְכָח הַצְּדִיקִים אֱמִתִּיִּים, כִּי לֹא אֶפְסוּ חֲסִדָּיו לְעוֹלָם וְיִתְחַזְּקוּ לְהִתְחַיֵּל לְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מִחֲדָשׁ בְּכָל פֶּעַם בְּכָל מָה שִׁיכּוֹל וְכוּ' וְכִנ"ל.

כִּי בִּכַח אֱלֹהֵי הַצְּדִיקִים שֶׁהִתְחִילוּ בְּכָל פֶּעַם מִחֲדָשׁ שֶׁאֶפְלוּ כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְמַדְרָגָה הַגְּבוּהָ שֶׁבְּמַדְרָגוֹת, שֶׁנֶּרְמָה שְׁאִין מַעְלָה גְּדוּלָה מִזֹּו וְאֲשֶׁר בְּאִמַּת הוּא מַעְלָה וּמַדְרָגָה נִפְלְאוֹה וְנוֹרְאוֹה מְאֹד שֶׁכַּמָּה צְדִיקִים גְּדוּלִים וְנִפְלְאִים לֹא זָכוּ לָזֶה וְהֵם אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִגִּיעוּ לָזֶה וְיוֹתֵר וְיוֹתֵר וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן לְעוֹלָם לֹא הָיוּ מִסְתַּפְּקִים בְּזֶה וְחֲשָׁבוּ מִחֲשֻׁבוֹת בְּכָל פֶּעַם לְהִתְחַיֵּל מִחֲדָשׁ, אֶף-עַל-פִּי שֶׁלֹּא הָיוּ יוֹדְעִים עוֹד שׁוּם שֵׁם שֶׁל מַדְרָגָה הַגְּבוּהָ יוֹתֵר, !! אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיוּ אוֹמְרִים מִי יוֹדֵעַ מָה שִׁישׁ עוֹד וְכוּ' וְכִמּוֹ שֶׁשְּׁמַעְתִּי מִרְבֵּנוּ ז"ל, שֶׁפִּעַם אַחַת הָיָה מִצְטַעֵר מְאֹד לִפְנֵי וְאָמַר, אִיךָ זוֹכֵין לְהֵיטֵי יְהוּדֵי וְכוּ'? כִּמוּ בַעַל תְּשׁוּבָה טָרִי וְהָיָה בְּעֵינֵי לִפְלֵא גְדוֹל, מִחֲמַת שֶׁזֶה סְמוּךְ גִּילָה נִפְלְאוֹת וְנוֹרְאוֹת וְכוּ' עֲנֵה וְאָמַר, מִי יוֹדֵעַ מָה שִׁישׁ עוֹד לְהִשְׁיג וְכוּ'? כִּי הֲלֹא מַעְוֹלָם לֹא עָלָה עַל דַּעְתִּי לְבַקֵּשׁ וְלִכְסֹף לְהִגִּיעַ לְהַשְׁגָּה כְּזֹאת וְלְמַדְרָגָה כְּזֹאת, עַל-כֵּן מִי יוֹדֵעַ גַּם עֲתָה מָה שִׁישׁ עוֹד וְכוּ'? וְכֵן הָיָה דְּרָכּוֹ לְעוֹלָם כֹּל יָמֵי חַיָּיו וְכוּ' וְאִי אֶפְשָׁר לְהֵאָרִיךְ וְלִסְפֹּר מִזֶּה פֶּאֶן הָעֵנִין הַזֶּה נִרְאָה קִצַּת מִשׁוֹנָה, כִּאִילוֹ אֵין דְּבַר כְּזֶה בְּעוֹלָם, וְמָה זֶה שִׁיךְ בְּכָל לְכָל אָדָם? אֲלֵא שְׁכִמוּ כֵן יֵשׁ בִּירְדֵּעַת הַתּוֹרָה, כְּשִׁילֵךְ מִתְחִיל לְלַמּוֹד, הוּא חוֹשֵׁב שֶׁכִּבֵּר הִגִּיעַ לְמַשׁוֹה, יוֹדֵעַ חוֹמֵשׁ רַש"י, וְאֲח"כ׳ כְּשִׁלּוּמֵד עוֹד כִּיתָה, וְיוֹדֵעַ פֶּשֶׁט חֲדָשׁ, הוּא רוֹאֵה שֶׁשֶּׁנָּה קוֹדֶמֶת לֹא הַשְּׁגַתִּי כְּלוּם, כִּמוּ כֵן רֹב אֲנָשִׁים בְּגַמ' נִשְׁאָרִים בְּאִיזָה הַבְּנָה, אֲבָל הַבְּנָה יוֹתֵר עֲמוּקָה וְאֱמִיתִית, זוֹכִים אֲח"כ׳ לְאַחֵר שִׁישׁ אֵת הַבְּנָת יִסוּד הַדְּבַר מִבְּלִי לְהִכְנֵס לְפִלְפּוּלִים גְּדוּלִים מְדִי, וְיֵשׁ שְׁנִכְנֵס אֲח"כ׳ לְהִלְכָה, קִצּוֹת נִתְיָבוֹת פֶּרְטִים שֶׁל עֵינִין, וְקֶשֶׁר שֶׁל כְּמָה סוּגִיוֹת, כֵּךְ בָּא אָדָם לְתַפּוּס דְּבָרִים בְּהַרְחֻבָה, לְחַבֵּר גַּמ' וְשׁו"ע, וְכֵן נו"כ׳ שֶׁל שְׁבַשׁו"ע או"ח וְחו"מ, וְסַפְרֵי שׁו"ת יוֹתֵר בְּהַרְחֻבָה, כֵּךְ זֶה בְּכָל הַלְכָה. כֹּל הַנִּלְוֵה הוּא רַק בִּירְדֵּעַת הַתּוֹרָה.

וְכִמוּ כֵן יֵשׁ בְּמוֹסָר, בְּתַחִילָה אָדָם לומֵר אֲרַחֲוֹת צְדִיקִים וְכוּד', וְיוֹדֵעַ שֶׁלֹּא בְּיוֹם אַחַד זוֹכִים לָזֶה, כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס לָזֶה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הוּא יוֹדֵעַ שֶׁזֶה לֹקֵחַ יָמִים וְשָׁנִים עַד שִׁיבָא לְקְדוּשָׁה וְטִהוּרָה וְנִקְיוֹת זְהִירוֹת, כִּי זֶה לֹא הוֹלֵךְ בְּאוֹפֵן שְׁאֵנִי לומֵד, מְרַגֵּשׁ, וּמְקִיִּים, וְהוֹגְעֵתִי כְּבוֹר. אֲלֵא תַחִילָה מִתְחִילִים קִצַּת, אֲח"כ׳ צְרִיךְ לְזַכּוֹת לִישֵׁם ע"י תְּפִילוֹת, רְצוּנוֹת וְכִיסוּפִין.

הָרִי שִׁישׁ אֵת הֵן בִּירְדֵּעַת הַתּוֹרָה וְהֵן בְּרִכֵּי עֲבוּדָה, שֶׁהָאָדָם צְרִיךְ לְהִבָּן שֶׁהָרֵךְ אֲרוּכָה, יַחַד עִם זֶה יֵשׁ מָה שְׁמִבּוֹאֵר בְּזו"ק וּבְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל שֶׁם מִתְבָּאֵר בְּאִמַּת מָה זֶה 'דְּרוֹגוֹת'. בְּסַפְרֵי הַצְּדִיקִים לומֵדִים מָה זֶה דְּרוֹגוֹת ב'אֲמוּנָה', אֵהְבָה וִירָאָה, יֵשׁ שֶׁם הַרְבֵּה הַרְבֵּה דְּרוֹגוֹת. וּמִשֵּׁם מוֹבֵן שִׁישׁ דְּרוֹגוֹת יִתְרוֹת, יֵשׁ צְדִיקִים שְׁזוֹכִים לְעֵלוֹת לְהַעוֹלְמוֹת וְלְהַמְשִׁיךְ מוֹחֵק, וְאִיךָ הוּא מִמְשִׁיךְ אֵת הַמוֹחֵק וְמַהִיכֵן, וְשֵׁם יֵשׁ עוֹד דְּבָרִים.

ליקוטי הלכות ח"א דף סה - הלכות תפילין ה' אות ט-י

ואנחנו נמצאים במקום שלנו, הלואי שנתקדם להכיר בענין הלימוד, מה ששייך לנו, אבל יש אנשים שלמים, כמו רב שיכול לפסוק הלכה, הוא עבר את השלבים בלימוד הלכה, זוכה לאיזה שלימות. ואנו מקבלים דעת מהצדיקים תלמידי הבעש"ט האמיתיים שהלכו במדרגות האמת האלה, שמלמדים דעת איך לזכות לזה.

והצדיקים האלה, כשלא עולים יותר, הם מרגישים כאילו חטאו ופשעו ה' ירחם, יש להם יותר הרעור תשובה הרבה יותר מהמצב הכי גרוע שלנו, כי לא השיגו עוד ררך להמתיק הדין ולתקן השכינה הק', שזה כל סדר עבודתם לפני השם. זהו ענין של השגה, שאדם יודע ומשיג משהו, זהו יסוד דרכי הזה"ק והבעש"ט, כח ההשגה הוא עיקר מציאות האדם, שאדם רבוק בה' ברביקות, והרביקות במקום יותר גדול, הוא רבבות רבבות מדרגות של מציאות רחמי ה', וחסד יותר גדול, זה נקרא מדרגה.

הגם שהאדם בעוה"ז הוא אותו גוף, אותו מת, אבל הוא ענין אחר לגמרי, כי יש לו קדושת שבעת הנרות, והשגת המקיפים אחרת לגמרי. כמו שאנו מבינים חילוק בין יהודי שיודע את התורה, לבין –להבריל אלפי הברלות - לגוי, כך יש חילוקים בין אלו שלומדים תורה ולא מתחדשים, מספיק להם מה שהגיעו. ויש אלו שהתחדשו, כמו שמספרים על הרעק"א, ועל החת"ס ועל הגר"א, ותלמידי בעש"ט שזכו למציאות של התחדשות כזה, יראה ואהבה ולעלות מדרגות קדושה, עוד ועוד מדרגות.

מדרגה הוא מציאות שלימות הקדושה, שלימות הרעות. כשמשיג שלימות הקדושה, יש לו עוד לעלות אח"כ, בכל תנועה הוא עובר את ה' בהתחדשות גדול. זאת ההתחדשות יכולים להבין מתוך כוונת האריז"ל, ובדברי רבינו בלקוטי מוהר"ן הן מבוארים מאד, בתוך דברי רבינו.

זה מה ששמענו מהצדיקים הגדולים, גדולי עולם, כהגר"א, שלא עושה שום דבר רק כשמתחדש לגמרי, ורבינו אמר על עצמו שלא יכול לנשום בלי התחדשות, שזה עבודה יותר ויותר גבוהה. אנחנו מדברים מענין הזה קצת כדי שאדם יבין את המציאות איך עובדים את ה', אנחנו רחוקים מזה, אבל זהו דרגת השלמים, שאנו צריכים לקבל תורה והלכה מרבנים אמיתיים, בלי זה אין אנו יודעים הלכה ופשט, וכן ענין אמונה, צריך לקבל ממי שמבין מה זה אמונה ודרכי העבודה, שהם הצדיקים השלמים, ורבינו מביא לנו את העבודה הזאת, ור' נתן מסביר שבכח אלו הצדיקים שעלו מדרגות מופלאות מאד, זהו מציאות סודות מדות הרחמים המבוארים באירא אצל רשב"י, שיש שם התחדשות כזה שעולים למדרגה יתרה.

ומה שהזכיר ר' נתן שעולים למדרגה שלא ידעו את שם המדרגה היותר גבוה, כי זה תמיד נקרא בשם חרש, עוד שם של מדות הרחמים, הצדיקים השלמים שמעוררים מדות הרחמים, ועובדים את ה' ככה, על ידיהם נמשך מציאות של רחמים, וזה עושה שגם אנחנו נזכה לעשות תשובה. הצדיקים האירו מדות הרחמים ששייך לאותו הדור, זהו מציאות הבעש"ט שהאיר את דרכי העבודה, ומציאות דרכי הצדיקים שהשלימו את התורה, שאנו יודעים את ההלכה, ודרכי העבודה מהבעש"ט, והמציאות שיש רבי כזה ור' נתן שהעביר לנו את זה, שדייקא ע"י כח הצדיקים הזקנים האלה, אנו יכולים לחדש ימינו, אחרת לא תוכל לקבל את זה, וזה מתקשר עם הספומ"ע כל אחד הוצרך לספר מה הוא זכור, יותר קדום ויותר קדום, עד שהבעטלער אומר, אני זוכר לאו כלום, שנרע לעסוק בספרי הצדיקים, ונרצה לקבל ממי שזקן יותר.

נמצא, שיש צדיקים גדולים כל כך שאפילו כשמגיעים למדרגה הגבה שבמדרגות שנוקמה שאין מדרגה גבה מזו, אף-על-פי-כן הם מתגעגעים ומבקשים ומחפשים ומתחילים מחדש לגמרי, כי מי יודע מה שיש עוד, אף-על-פי שהשגתם ומדרגתם של עתה באמת גבה מאד, אף-על-פי-כן הם אומרים, הלא השם יתברך אין סוף, ומי יודע מה שיכולים בזה העולם להשיג עוד? זה לא כאילו סיפור פשוט, כאילו'דיק, כי ר' נתן ראה את זה, הוא ראה את המציאות של הצדיקים הגבוהים מאד, ראה את המציאות של הרבי, שזוהו עבודת הצדיקים, תמיד יש להם חרטה שלא עלו עוד, ועל כן הם מתחילים בכל פעם מחדש. איך זה בדיוק, זה קשה לכל אחר להבין, מי שעוסק בדברים האלה, יכול להבין מרחוק, ומי שלא מבין, שיאמין, באמונה הזאת הוא יכול להמשיך את האור של הצדיקים האלה, אם הוא שואל שאלות ועושה צחוק מזה, למעשה הוא ישראל בצחוק שלו, כי לא יוכל להתחרש, ובפרט שישאר בענייני גאווה, ובדברים שמעורבים טוב ורע, ואם יקבל מהצדיקים, כן יוכל להתחרש לפי מה שיתחזק.

על-כן הם מתחילים בכל פעם מחדש עד שבאמת באים למדרגה גבה עוד יותר ואחר כך אומרים, מי יודע מה שיש עוד ומתחילים עוד מחדש וכו' וכן לעולם וכן לעולם! על-כן בכח הצדיקים אלו יש תקנה לכל הנופלים ואין שום יאוש בעולם כלל, כי אף-על-פי שנוקמה לו שמירידיה פזאת אי אפשר לו לעלות ח"ו, לפעמים עובר על אדם ירידה כזאת, שעלה ועלה ועלה והנה פתאום היה ירידה, או שאדם מתבלבל ויש לו פחדים, יסורים וכאבים, ומאבד את השפיות ואת הכחות, או לפעמים איזה הפסד, או צער במשפחה, בפרנסה, זה דברים שמבלבלים מאד, ויש דברים של שגאה וקנאה ותחרות וכבוד, ויש גם מה שאין אדם מצליח ללמוד תורה, הראש מתעייף, לא יכול לישון, כל מיני בלבולים, וזה מפרע מאד בעבודת ה' בכל אדם ובכל דרגא ודרגא.

וזה כלל גדול בעבודת ה', אפי' שהאדם עייף, צריך להתחזק ללמוד, גם שאין כח ללמוד ויש יסורים, תתחזק ללמוד כל מה שאתה יכול, כי זה עיקר מה שה' רוצה, ה' יעזור ויעברו היסורים, אך בינתיים תתחזק בכל הכחות, שתאריך אפך ולא ייכפת לך כלל אם יש איזה כאב, או אם יש איזה כאב בלב, משהו כואב לך, או משהו ביזה אותך, אחרת, כל מיני עוברים עם היסורים והכאבים האלה, כי העיקר זה התחדשות. כשאדם רואה איזה נסיון, הוא רגיל לומר, אוי, עוד פעם קורה לי משהו, אין לי כח. אך בכח הצדיק שייך תמיד להמשיך כל דרכי ההתחדשות האלה.

אף-על-פי-כן מי יודע גדלת חסדי ה', כי יש חסד בזה אצלו יתברך שגם משם יכולין לעלות וכן אפילו אם ח"ו, נפל עוד כפמה וכפמה פעמים בלי שעור, כל המניעות והבלבולים והסיטות האלה, אף-על-פי-כן כל תנועה שהוא רוצה לנשאות עצמו בכל פעם לעלות מפליטתו וכל צעקה וצעקה שצועק אפילו בשאול תחיתות ה' ירחם מה שיכול לעבור על האדם, כל צעקה וצעקה שמתחזק גם כן אינו נאבד לעולם וכמו שאמר רבנו ז"ל שאפילו קול צעקה משאול תחיתות אינו נאבד יהיה איך שיהיה אחר כך כמו שאמר רבינו שהעיקר 'מבטן שאול שועתי', זה למעשה שהאדם יתחזק בהעיקר הזה, כי מי יודע מה יעבור עליו, לכן יתחזק לצעוק צעקה ועוד צעקה, כי יהיה איך שיהיה אח"כ, צעקה הזאת לא תלך לאיבוד.

כי השם יתברך ותורתו הוא אין סוף ואין תכלית וכמו שאין עליה בעולם לפי גדלותו, כי גבה מעל גבה וכו' וגבוהים עליהם וכו' וכנ"ל, כמו שר' נתן נתן לנו קצת לטעום, וזה אמיתי מאד מאד, כמו כן אין ירידה בעולם, כי בכל הירידות ח"ו, יש ירידה גרוע יותר ומאחר שיש ירידה גרוע מזו

ליקוטי הלכות ח"א דף סה - הלכות תפילין ה' אות ט-י

ח"ו, צריך להתחזק לבלי לפרט יותר ח"ו, כשארם פורק עול, או משנה דברי התורה, ונפול לדרכי הגויים יותר ויותר, ה' ירחם, תמיד יש יותר ויותר, וזה העיקר שלא יפול יותר, ועקר התחזקות הוא בכוח הצדיקים הנ"ל שלא עמדו לעולם ועלו בכל פעם יותר וכו' כנ"ל, כי זכו להשיג, שכמו שאין עליה לעולם, כמו כן אין ירידה לעולם שלא יוכלו לעלות משם, לכן תעשה תשובה ואל תיכנס לבוץ הזה, תעשה תיכף תשובה, תעלה לבוץ יותר עליון, ושם תתקרב יותר לה', וזה הדרך של תשובה לכל אדם אפי' עובר עליו דברים קשים, תעשה תשובה מה שאתה יכול, כיון שאתה רוצה לעלות משם, אתה כבר לא שם, וכל זה בכוח מדות הרחמים, ולכן צריך להתקשר לרבינו וליסוע לרבינו, להתחדש בכל שנה, כי בלי הכחות האלה, אין אדם יכול להביך את זה, הוא חושב שזה צחוק, ולא ילך עם זה, ולא ישמע את זה, אח"כ ישבח.

כי באמת הכל אחד, כי כל מה שהצדיק עולה למדרגה גבה יותר הוא משיג יותר חסדי ה', שזהו עקר גדלת השם יתברך, כי מדה של חסד נקרא גדלה פידוע, כמו שכתוב, "לך ה' הגדלה", שהוא חסד פידוע נמצא, שמדת חסד נקרא גדלה, על-כן כל מה שמשיגים יותר גדלת השם יתברך, משיגים יותר חסדיו יתברך, כי חסדיו יתברך זהו עקר גדלתו כנ"ל עיקר גדולת ה' עד כמה שמשיגים חסדי ה' עד אין סוף עד אין תכלית, זה כל חיותנו בכל מה שעובר עלי, בוודאי ה' יתן לי התחזקות והתחדשות ופרנסה ורפואה וישועה, וישוה הרעת, ולצאת מכל הפחדים והבלבולים, ולחדש ימינו בעבודת ה', והצדיקים זוכים 'להשיג' חסדי ה', זה לא סתם דיבורים של חסדי ה', אלא השגתם הוא מהות המשכת החסד לעולם, זהו שרשרת של המשכת החסד, ועל-כן אלו הצדיקים שאינם עומדים לעולם ועולין בכל פעם יותר ויותר ומשיגים בכל פעם ביותר גדלתו יתברך, הינו גדל חסדיו, על-ידי זה זוכין להשיג שאין שום ירידה ונפילה בעולם ואין שום יאוש בעולם כלל, והם מאירים לנו את זה באופן נכון, שמתיישב על לבנו, כי משיגים בכל פעם חסדים כאלו שהם עקר גדלת הבורא, שעל-ידי זה הכל יכולין לעלות וע"י שאנו דבוקים ברבי, ובאמונת צדיקים ע"י אנו ממשיכים את אור של הצדיק שנסתלק, הוא עושה את העבודה למעלה, ואנו ממשיכים את זה ע"י שמאמינים באור תורתו, אם לא מסכים לדבריו אינו מקושר אליו, צריך להיות מקושר כמו שהראש מקושר לרגל, כך אנו מתקשרים לאור הצדיק ומקבלים ממנו התחדשות ע"י שהולכים בדרכיו, ולכן צריך דווקא אור גדול כזה.

וזה שאמר רבנו ז"ל בהתורה "מישראל רסכינא" (בסמין ל') שצריכים דיקא צדיק הגדול במעלה מאד מאד, כי כל מה שהחולה גדול ביותר, הוא צריך רופא גדול ודאקטיר גדול ביותר, הינו כנ"ל כי כל מה שהצדיק גדול ביותר הוא יכול להגביה ביותר אפלו הנפולים מאד עד שבכוח הצדיקים הנ"ל אין שום נפילה וירידה שלא יוכלו לעלות משם בכחם אם יזכה להאמין ולהתקרב אליהם וכנ"ל יש להזהר מאד שלא לשנות את מה שר' נתן כותב כאן, 'להאמין ולהתקרב' להאמין בכל פרטי הענין הזה של מדות הרחמים הגדולים, וזה נמשך עלינו ע"י התורה של הצדיק, וע"י התפילה.

וכל זה הוא בחינת אריכת אפים הנ"ל, בחינת ארץ אפים לצדיקים וארץ אפים לרשעים שאלו הגדולים במעלה בחינת צדיקים, צריכים להאריך רוחם שלא תקצר רוחם ולא תופסק תוספת רוחם וחיותם מחמת גדל עלייתם ומדרגתם הגבה שזכו, כי אף-על-פי-כן צריכים להאריך רוחם עוד ולהסתכל להגיע למדרגה גבה עוד יותר ויותר ולהתחיל מחודש וכו' כנ"ל ר' נתן חוזר על זה כ"פ בהלכה זאת, כי רוצה לדבר לא רק לאנשים שנפולים, אלא גם לאנשים שעולים, ששכיח

אצל אנ"ש אנשים שלמים שהיו, והוא מודיע לכל אחד את מה שהוא צריך, הן לגדולים והן לקטנים במעלה, ואלו הקטנים במעלה ואפלו הרשעים הנופלים לרשעת גמור ח"ו ה' ירחם, אף-על-פי-כן כל זמן שהנשמה בקרבו, כל זמן שיכול לזוז עוד באבר אחד, צריך להאריך אפו ורוחו לצפות לישועה תמיד ולהתגבר להתחיל בכל פעם מחדש בכל מה שיכול יהיה איך שיהיה, כך שנפל כ"כ יתחזק שה' רוצה אותו, ה' לא רוצה להדיחו ח"ו, כל העולמות תלויים בו, כך לעוררו ולקרבו לעשות כל מה שיוכל, יהיה איך שיהיה בי אין שום תנועה של קדשה ולא שום אגחה וצעקה וכסופין וקדשה וכו' נאבד כלל לעולם, בי לא יזנח לעולם ה': זה העיקר מה שאנו צריכים לחזק ולאמץ אנשים, כי רוב העולם צריכים כח ההתחדשות הזה, ובאמת כל העולם צריכים את זה, כי גם מי שזכו לעלות, צריכים להתחזק לעלות להתחדשות יתרה.

(י) וכל זה הוא בחינת תפילין, שהם בחינת אריכת אפים הנ"ל, שהוא בחינת המחזין והחיים חרשים שממשיכין על-ידי מצות תפילין מהזקנים שבקדשה שמקבלים מהזקן העליון שהוא העור הנ"ל: ר' נתן האריך לקשר את הדבר, ענין כל המדרגות שיש בענין הזכרון, והמתנה שהעור נותן הוא התחדשות ואריכות אפיים, ה' יעזור שנזכה אמן.